

I början av mars 1991 rullade lastbilar fyllda av reklamfilmsmakare från Stockholm in i lilla Holmsveden. Anledningen var att göra mobiltelefonreklam och sätta den lilla udda hälsingebyn på kartan - i Finland.

När Holmsveden hamnade i fokus

Under ett par dagar skulle tre olika reklamfilmer spelas in i Holmsveden för att marknadsföra nya mobiltelefonmodeller i Finland. Filmerna regisserades av Henrik Schyffert. Till sin hjälp hade han med sig regissistenten Sebastian Hedin.

Trots att det gått 15 år sedan filmerna spelades in minns Sebastian både inspelnigen i Holmsveden, eller Tysklandia som byn fick heta i filmerna, väl.

– Viletrade efter en plats som skulle kännas lite spöklik och som hade en lång rak väg. När vi tittade i en bok som handlade om olika typer av miljöer i Sverige hittade vi Holmsveden. Vi åkte dit och rekade och fattade direkt att det här var precis det vi var ute efter, säger Sebastian Hedin och fortsätter:

– Det finns de som kanske skrattar lite ironiskt åt att tiden på något vis stått stilla där. Men det finns något romantiskt inom mig som känner precis tvärt om, att det är härligt att den fått göra det.

Själva inspelnigen minns Sebastian som väldigt positiv. När ett produktionsbolag kommer någonstans för att filma händer det ibland att de möts av lite sura miner för att de är i vägen, berättar Sebastian. Men i Holmsveden var det precis tvärt om. – I Holmsveden tog de emot oss med öppna armar. Det var inget problem att få folk att ställa upp och vara med, säger han.

En av Holmsvedeborna som var med var Lena Modén Molander.

Exakt hur hon halkade in i reklamfilmerna minns hon inte riktigt. Men att det var kul att vara med och agera framför kameran minns hon däremot väl än i dag.

– Jag åkte bara med på nåt vis. Men sen när jag såg den färdiga filmen så var det bara min stickade mössa som syntes lite grann bakifrån, säger hon

Henrik Schyffert regisserar reklamfilm i Holmsveden
FOTO: CARINA LARSSON

Tre reklamfilmer för finska mobiltelefoner spelades in i Holmsveden i mars 1991. Regissistenten Sebastian Hedin minns inspelnigen som väldigt roliga.
FOTO: CARINA LARSSON

Lena Högberg och Lena Molander var med i reklamfilmsinspelnigen för de finska mobiltelefonerna som gjordes i Holmsveden.

och påpekar lite skämtsamt att det måste vara därför som det inte blivit någon fortsatt skådiskarriär för hennes del.

Det starkaste minnet hon har från inspelnigen är alla i produktionsbolagets fascination över hur fantastisk Holmsveden var.

– Vi som bor här tycker ju bara att det är fullt, att allt ser ut som kullisser. Men de var helt begeistrade, säger Lena Modén Molander.

Och fascinationen för byn håller i sig än i dag, i alla fall om man frågar Sebastian Hedin.

– Hittar jag bara det rätta manuset så åker jag gärna dit och filmar igen, säger han.

Christian Messana

LÖR 5 MÄRS

För 15 år sedan

2001 stod det klart att samerna var de första invånarna i Sverige. Det visade resultaten av genetisk arkeologi i en forskningsstudie om de nordiska folkens ursprung.

För 60 år sedan

1956 förbjöd USA:s högsta domstol åtskillnad av svarta och vita i univertsitet och college som fick stänga anslag. Därmed fick svarta mer jämlik tillgång till utbildning högre utbildning. 1954 hade HD beslutat att alla oavsett hudfärg skulle gå tillsammans i skolan.

För 70 år sedan

1946 myntade den före brittiske premiärministern Winston Churchill begreppet "järnridån" i ett tal i USA. Enigheten mellan de tidigare allierade i andra världskriget skulle snart gå över till det kalla kriget mellan öst och väst. Churchill liknade gränserna till Östeuropas stater vid en järnridå. Där innanför upprättade Sovjet diktaturer.

I YTTERKANTEN

"Han har börjat jonka"

Jag får höra det från min mor, som med jämna mellanrum ringer och uppdaterar mig om allt som händer på hemmaplan.

Kalle, den glade gossen som en gång i tiden var min brors bästa vän – men som av olika anledningar hamnade åt helvete snett i livet, har blivit utspärad från ännu ett behandlingstest.

Nu driver han runt på gatorna någonstans i Skåne eller Köpenhamn. Ingen vet riktigt. Och det djupt tragiska är att de flesta som känner honom har gett upp hoppet totalt.

– Han har börjat jonka, säger Josef med en sammanbiten min när vi ses för en dos av den lagliga drogen "öj" på vårt stamhök i Malmö någon månad senare.

"Jonka", alltså injicera heroin. En kall tining längs ryggraden. För i dagens Sverige innebär det att han antagligen kommer att vara död innan han fyller 30.

I den svenska narkotikapolitiska modellen spelar heroinisten den otacksamma rollen som riktigt, riktigt avskräckande exempel på hur det kan gå för den som testar någon av de otaliga substanser som sorterar in under paralytiskt "knark". Heroinisten har nästan blivit vara människa och blivit någonting annat.

Ungefär som the White Walkers i tv-serien Game of Thrones. Vånhader, med potential att förvandla den som kommer för nära till ytterligare en vånad.

Marginaliserade, bespottade, på det stora hela övergivna eftersom de anses vara bortom all räddning.

I stan jag växte upp var de nästan en del av gatubilden.

Hur det ser ut här i Hälsingland vet jag faktiskt inte riktigt. Men förra året rapporterade tidningen att Gävleborg var det län i Sverige där spridningen av det blodburna viruset Hepatit C ökade allra mest. Injektionsmissbruk med smutsiga nålar uppges vara skälet.

I vissa delar av landet kan sprutnarkomanerna gå till speciella kliniker och hämta nya rena sprutor. Syftet är att minska smittspridning och att upprätthålla någon slags kontakt med samhället.

Men sprutbytestprogrammen har alltså varit kontraproduktiva. Motståndarna anser att det sänder ut fel signaler och hjälper knarkare att knarka. När de bara borde skärpa sig och sluta i stället.

Det är i linje med den inställning till narkomaner som stora delar av Sverige haft sedan åtminstone 1980-talet.

Att vi aktivt låter folk fara illa och dö för att kunna peka på dem och säga till våra barn: "så där går det".

Kanske är det en modell som ger visst resultat, för även om narkotikadödligheten är relativt hög i Sverige så är det jämfört med andra länder väldigt få ungdomar som testar narkotika här.

Men jag kan inte låta bli att känna att vi nog har en i grunden ganska obehaglig människosyn. Alla namn i denna krönika är fingrade.

Tobias Svensson

tobias.svensson@mtimedia.se